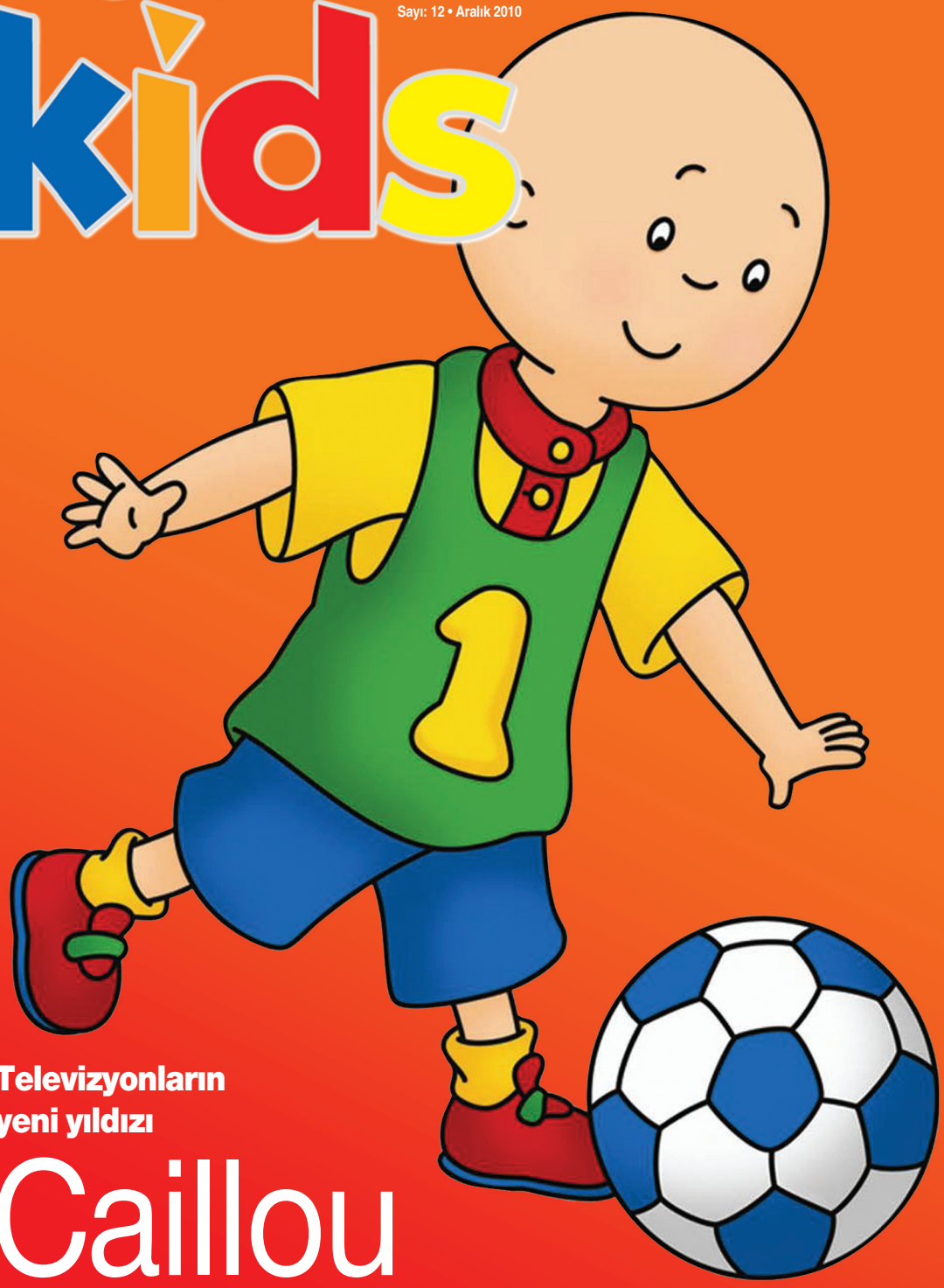
LOGILIFE
kids
Sayı: 12 • Aralık 2010

Televizyonların yeni yıldızı

Caillou

MARS LOGISTICS
LOGILIFE Dergisi'nin çocuklara ücretsiz armağanıdır.

LOGICLUB kids

ana sayfa | aktiviteler | oyunlar | foto galeri | hediyeler

MARS LOGISTICS SİZLERİ LOGICLUBKIDS ÇATISI ALTINDA RENKLİ VE EĞLENCELİ BİR DÜNYAYA ÇAĞIRIYOR. LOGICLUBKIDS ÜYESİ OLARAK İNTERNET SİTEMİZDE ÇEŞİTLİ OYUNLAR OYNAYIP, DİĞER ÜYELERLE İLETİŞİM KURABİLECEK VE MARS LOGISTICS TARAFINDAN DÜZENLENECEK TİYATRO, SİNEMA VB. ETKİNLİKLERE KATILABİLME AYRICALIĞINI YAŞAYACAKSINIZ. AYRICA LOGICLUBKIDS ÜYESİ OLARAK, İKİ AYDA BİR YAYIMLANACAK LOGILIFE KIDS DERGİSİ'NE DE ÜCRETSİZ SAHİP OLACAKSINIZ.

Yeni sürprizlerimizden yararlanabilmeniz için bir an önce LOGICLUBKIDS kartınızı alın.

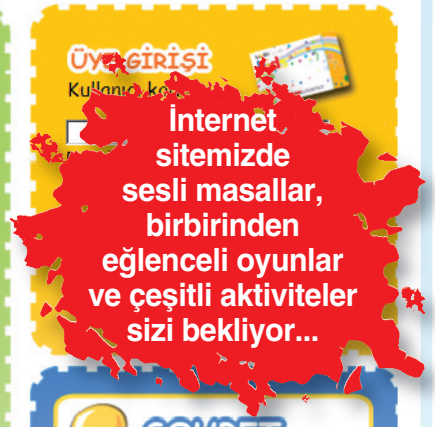

Siz de LOGICLUBKIDS avantajlarından yararlanmak istiyorsanız, *www.marslogistics.com/logiclubkids* adresindeki Kayıt Formu'nu doldurun, kartınızı hemen gönderelim.

Bu sayıda...

Genç Yetenekler 4
Sizden Gelenler

Bunları Kaçırmayın 6
Medrano Sirki bir kez daha İstanbul'da!

Dünyadan İlginç Duraklar 8
Dünyanın en büyük kapalı bahçesi

Süper Starlar 10
Televizyonların yeni yıldızı Caillou

Bunları Biliyor musunuz? 14
Kuru temizleme nasıl yapılıyor?

Müthiş Kaşifler 16
Piri Reis

Nasıl? 18
Yağmur varsa hayat da var

Oyun 20
Origami: Kâğıttan dünyalar

Hayat Bilgisi 22
Nerede nasıl davranmalı?

Bulmaca 24

MARS LOGISTICS

Derginin Adı
LOGILIFE KIDS

İmtiyaz Sahibi
Mars Logistics adına
Garip SAHİLLİOĞLU

Mars Lojistik Grup A.Ş.
Yönetim Yeri
Merkez Mah. Değirmenbahçe Cad.
No: 21 34197 Yenibosna / Bahçelievler
İstanbul

Tel: (0212) 411 44 44 (pbx)
Fax: (0212) 411 44 45
logilife@marslogistics.com
www.marslogistics.com/logilife

Yayın Kurulu
Garip SAHİLLİOĞLU, Ali TULGAR,
Kader Yücel ÖZAL

Yayına hazırlık
ajansd

Genel Yönetmen
Metin GÜLBAY

Editör
Tolga ÇATAL

Görsel Yönetmen
Murat KARA

Sayfa Tasarım
Yavuz KARAKAŞ

Düzeltmen Editör
Ersel ERGÜZ

Fotoğraf Editörü
Murat GÜNEY

Fotoğraf
Damla SALOR

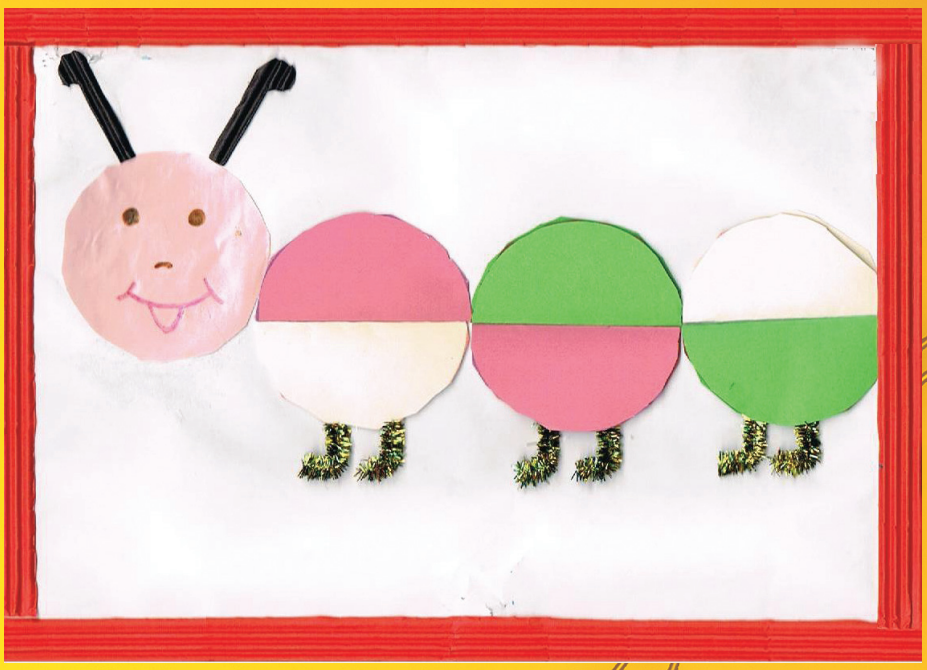
İletişim
Tel: 0216 681 18 70

Görsel Destek
Dünya Gazetesi
Arşiv Dokümantasyon Servisi

Baskı
Dünya Yayıncılık A.Ş. "Globus" Dünya
Basınevi
100. Yıl Mahallesi, 34440
Bağcılar-İstanbul
Tel: 0 212 629 08 08

İstanbul, Aralık 2010
Yayın Türü: 2 aylık süreli, Yaygın

Doğa Özcihan

İrem Ubuz

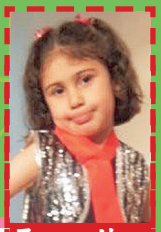

Genç yeteneklerimizin bugüne kadar dergimizde yayımlanan tüm çalışmalarını,

www.marslogistics.com/logiclubkids

adresinde bulabilirsiniz.

Kerem Zenar

Zeynep Nur Davutoğlu

Dünyaca ünlü Medrano Sirki bir kez daha İstanbul'da

1873 yılında Casartelli Ailesi tarafından İtalya'da kurulan ve sirk dünyasının efsanesi olarak gösterilen Medrano Sirki, bir kez daha İstanbul'a geldi. Dünya üzerindeki eğlence turlarına devam eden gösteride, Bengal kaplanları, İspanyol gösteri atları, sevimli köpekler, yetenekli papağanlar, motor şovları ve ünlü Robin Hood gösterisi, jonglörler, trapezciler ve elbette komik mi komik palyaçolar iki saat boyunca sizi bambaşka bir dünyaya götürecek.

Bir asırdır gösterilerine devam eden Medrano Sirki, dünyanın neredeyse tamamını dolaştı ve bugüne kadar milyonlarca izleyiciyi masal dünyalarında gezintiye çıkardı. Belki şaşıracaksınız ama Türk sinemasının en büyük jönlerinden Cüneyt Arkın bile bir dönem Medrano Sirki'nde çalıştı. 1965 yılından beri hemen her yıl Türkiye'ye gelen Medrano Sirki'nde toplam 200 personel, 18 fil, 20 kaplan, 200 at, 4 zürafa, 2 gergedan, 30 deve, 50 köpek, 30 yılan ve kuşlar, kediler, köpekler bulunuyor. Elbette sadece egzotik hayvan gösterileri ile sınırlı bir programı yok Medrano Sirki'nin. Her sirkte olması gerektiği gibi akrobatik gösterilerden palyaço gösterilerine, tehlikeli (ama aslında son derece güvenli) gösterilerden eğlenceli animasyonlara kadar pek çok şov bulunuyor.

Sadece kendimiz için değil ailelerimiz için de çok heyecanlı bir gösteri vadeden, müzik, ışık ve eşsiz yeteneklerin benzersiz gösterileriyle unutulmaz bir deneyim sunan Medrano Sirki'ni bir kez olsun mutlaka izlemelisiniz.

Eylül ayından bu yana İstanbullu çocukların en büyük eğlencesi olan bu muhteşem gösteri, pazartesi hariç her gün 09.00-16.00 saatleri arasında kapılarını açıyor. Gösterileri, kasım ayı boyunca İçerenköy Carrefour AVM, Aralık ayı boyunca Dolmabahçe Küçükçiftlik Parkı, Ocak ayı boyunca da Ümraniye Carrefour AVM'de olacak.

WINX perileri, üç boyutlu olarak sinemalarda

Hepimizin sevgilisi Winx perileri, bir kez daha sinemalarda… İlk filmiyle 237 bin kişiye ulaşan Winx Club, bu sefer 3 boyutlu olarak karşımızda. Winx Club 3D: Sihirli Macera ismiyle gösterime giren filmde kahraman perilerimiz, yine eğlenceli, keyifli ve baştan sona sihirli maceralara doğru uçuyorlar.

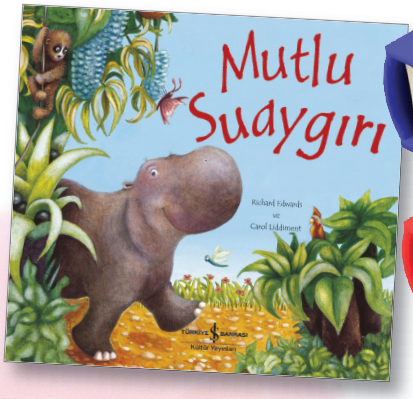

Winx Club'ın bu filminde, Winx perileri Bloom ve arkadaşları yepyeni maceralara uçuyorlar ama işleri hiç de istedikleri gibi gitmiyor. Prenses hayatından sıkılan ve bu arada erkek arkadaşı Sky'la da arası bozulan Bloom ve peri arkadaşları için hayat artık toz pembe değildir. Alfea Peri Okulu'nun yeni dönemi başlarken, güzel giden parti Icy, Darcy ve Stormy'nin saldırısı ile bozulur. Bloom yanlarında olmasa da bu karmaşayı toparlamak ve Trix cadılarıyla uğraşmak Winx perilerine kalır. Ancak Trix, gizemli ve güçlü bir parçayı da alarak ortadan kaybolur.

Grup Hepsi'nin 2 şarkıyı yorumladığı filmde bir ilke daha gerçekleşiyor ve Türkiye çapında düzenlenen Seslendirme Yıldızı Projesi ile 4 arkadaşımız da kendi özgün sesleriyle film karakterlerine hayat veriyor.

KİTAP

Mutlu Suaygırı

İş Bankası Kültür Yayınları'ndan çıkan "Mutlu Suaygırı" isimli kitap, bizi mutlu bir suaygırının tropik ormanlardaki macerasına ortak ederken onunla birlikte şarkı söyleyecek ve mutluluğun sırrının "kendin olmak" olduğunu öğreneceğiz. Çünkü bakın kitapta neler anlatılıyor; "Bir zamanlar suaygırı olduğu için hiç mutlu olmayan bir suaygırı varmış. Suaygırı olmaktan vazgeçip önce maymun olmaya çalışmış, sonra kartal, daha sonra da kuyruksüren. Ancak ne maymun gibi ağaçlara tırmanabilmiş, ne kartal gibi uçabilmiş ne kuyruksüren gibi toprağı eşelemeyi becermiş. Ama tüm bu maceraların sonunda aslında suaygırı olmanın da güzel tarafları olduğunu fark edip mutlu olmuş."

Suaygırı olmak istemiyorum. Yo! Yo! Yo!
Zebra ya da bufalo lo lo lo,
Ağaçta şarkı söyleyen maymuuun
Suaygırı yerine maymuuun olsaaam...

Yazan: Richard Edwards
Resimleyen: Carol Liddiment
Çeviren: Sahire Arslan
30 sayfa

Dünyanın en büyük kapalı bahçesi

Dünyadaki en büyük sera alanı **Eden Project** (Cennet Bahçesi), İngiltere'nin Cornwall bölgesinde bulunuyor. Dünyanın her tarafından toplanan 100 bine yakın bitkinin sergilendiği dev bir sera olan **Cennet Bahçesi**, yaşam hakkında yeni bir düşünce biçimini sunmak için tasarlanmış.

Cennet Bahçesi, ekoloji, bilim, sanat ve mimariyi bir araya getiren, içeriği ile hem bilimsel hem de eğlenceli bir deneyim sunan bir proje. Aynı zamanda sürdürülebilirliğe ve çevresel konulara da dikkat çeken büyük bir kompleks olan Cennet Bahçesi'nin oluşturulma amacı, dünya florasını, bahçe bilimini, tarımı ve ormancılığı sergileyerek yaşayan bir tiyatro oluşturmak. 17 Mart 2001 tarihinde açılan Cennet Bahçesi, halen İngiltere'nin en çok turist çeken yerlerden biri olarak ününe ün katmaya devam ediyor.

Cennet Bahçesi, barındırdığı bitki çeşitliliğinin yanı sıra çelik konstrüksiyonla oluşturulan, adeta dev bir böceği andıran ve biyom olarak adlandırılan seraları ile de dikkat çekiyor. Cam benzeri yarı saydam bir örtü ile kaplı yüzlerce beşgen ve altıgenden oluşan bu biyomlar, gerçekten ilginç bir görüntü oluşturuyor.

Üç aşamadan oluşan projenin ilk bölümü, giriş kapısı, hol, dükkânlar, restoran ve eğitim galerilerinin yer aldığı ziyaretçi merkezi. Ardından biyomların oluşturduğu iki farklı iklim bölgesinde toplanan asıl kom-

pleks geliyor. İklim bölgelerinin biri tropik kuşağı, diğeri ise Akdeniz iklimini örneklendiriyor. Tropikal iklimin örneklendirildiği 55 metre yüksekliğinde, 100 metre genişliğinde ve 200 metre uzunluğundaki biyom, Amazon, Batı Afrika, Malezya ve Okyanusya'dan getirilen bitki ve ürünlerden tropik meyve ve muz ağaçları, kahve, kauçuk ve dev bambu gibi tropik bitkilere; şelale, akarsu, havuz ve Malaya evlerine ev sahipliği yapıyor. Akdeniz ikliminin örneklendirildiği 35 metre yüksekliğinde, 65 metre genişliğinde ve 135 metre uzunluğundaki biyomda ise zeytin ağaçlarından ve üzüm asmalarına Kaliforniya'dan Güney Afrika ve Batı Avustralya'ya kadar uzanan iklim kuşağının florası sunuluyor. Bu iki biyolojik mekânı, çim örtülü çatıya sahip bir başka yapı birleştiriyor. Kubbeli biyomların dışındaki 12 hektarlık açık alanda ise Şili ikliminden Atlantik iklimine kadar geniş bir iklim alanında yetişebilen çay, lavanta, şerbetçiotu, kenevir ve ayçiçeği gibi çeşitli bitkiler sergileniyor.

Caillou

Televizyonların yeni yıldızı

1987 yılında Fransız yazar **Christine L'Heureux** ve çizer **Hélène Desputeaux** tarafından yaratılan **Caillou**, 1998 yılında televizyonda yayımlanan ilk programıyla birlikte hayran kitlesini giderek artıran bir yıldız. Başlangıçta çocuklar için yazılmış bir kitap serisinin kahramanı olan Caillou, artık Türkiye'nin de dâhil olduğu onlarca ülkedeki en sevilen **TV yıldızı** olmuş durumda.

Caillou, Fransızca "çakıl taşı" anlamına geliyor. Ama bazı televizyon eleştirmenleri, Caillou adının başka bir anlamı işaret ettiğini de düşünüyor; saçsız baş… Dünya üzerinde milyonlarca hayranı bulunan 4 yaşındaki Caillou'nun en belirgin özelliği, biliyoruz ki saçlarının olmayışı. Biliyoruz ki biz söyleyinceye kadar Caillou'nun saçlarının olmayışı sizi hiç rahatsız etmemişti. Ama büyüklerimizi çok rahatsız etmiş olacak ki Caillou'nun yaratıcıları bu konuda bir açıklama yapmak zorunda bile kalmış: "Kitaptaki Caillou karakterinin yaşı, çizgi dizidekinden daha küçüktür ve bebeklerin saçları gür değildir. Diziye yapılan uyarlamada da aslı bozulmamış ve bu yüzden yaşı büyümesine karşın Caillou karakteri televizyona saçsız olarak aktarılmıştır." Gördünüz mü, korkacak bir şey yokmuş, Caillou da hepimiz kadar sağlıklı…

Caillou, Türkçe "Caillou" olarak okunuyor.

Caillou, az önce de söylediğimiz gibi yazar Christine L'Heureux ve çizer Hélène Desputaux'un kitaplarından televizyona uyarlanan Kanada yapımı bir çizgi dizinin başkahramanı... Her bölümünde, 4 yaşında erkek bir çocuk olan Caillou'nun gözünden, insan ilişkilerini ve günlük ya-

Caillou ile ilgili gerçekler

1987: *Fransız yazar Christine L'Heureux'un kaleminden doğdu. Editions-Choutte Publishing tarafından Kanada Quebec'te basıldı.*

1990: *Cinar Animation tarafından keşfedildi. 300 çizgi bölüm hazırlandı.*

1997: *Çizgi film serisi Kanada'da yayımlanmaya başlandı.*

2000: *Amerika'da PBS Kids tarafından gösterilmeye başlandı.*

2006: *Caillou.com İnternet sitesi, okulöncesi çocuklar için yayına girdi.*

2007: *İspanya ve Portekiz de televizyonlarda yayımlamaya başladı. İspanya'da 1 milyon DVD satışı yapıldı.*

2007: *Türkiye'de de gösterilmeye başlandı.*

2009: *Kanada'da en sevilen TV serisi seçildi.*

2010: *www.caillou.com.tr İnternet sitesi açıldı. www.yumurcakdunyasi.com İnternet sitesi ise Caillou'nun geçmiş bölümlerini ücretsiz olarak yayımlamaya başladı.*

Bugüne kadar tüm dünyada Caillou'nun 10 milyondan fazla DVD'si, 5 milyondan fazla kitabı satıldı.

Karakterleri tanıyalım

CAILLOU: *Genellikle kırmızı yakalı sarı bir tişört ve mavi bir şort giyer. Sarı çorapları ve kırmızı ayakkabıları vardır.*
DORIS: *Caillou'nun annesi. Çoğu bölümde kırmızı bir gömlek giyen Doris, Caillou'nun ihtiyacı olan her şeyi karşılar.*
BORIS: *Caillou'nun babası. İyi yüreklidir ama tamir işlerinde pek iyi olduğu söylenemez.*
ROSIE: *Caillou'nun kız kardeşidir ve ondan 2 yaş küçüktür. Kızıl saçlı Rosie, ağabeyi Caillou'nun başına iş açmakta çok beceriklidir.*
BÜYÜKANNE: *Caillou'nun babaannesidir ve Caillou'nun sorunlarını çözmesinde ona her zaman yardım eder.*
BÜYÜKBABA: *Caillou ve dedesi her zaman birlikte gezmeye gider ve her türlü sorunlarını birbirlerine anlatır.*
GILBERT: *Caillou'nun evcil kedisidir. Gri ve mavi renkli olan Gilbert, mahallelerindeki köpeklerden nefret ediyor.*
PAUL HINKLE: *Caillou'nun komşusudur ve ilk bölümlerden beri dizinin kadrosundadır. En belirgin özelliği altın bir dişinin olmasıdır.*
LEO: *1999 yılında bir kabadayı olarak diziye katılan Leo, zamanla Caillou'nun en iyi arkadaşlarından birisi olmuştur. Caillou ile aynı yaşta olan Leo'nun saçları, Rosie'nin saçları gibi kızıl renklidir.*
CLEMENTINE: *Bazen patronluk taslasa da Clementine ve diğerleri çok iyi arkadaştır. Clementine de tıpkı Caillou ve Leo gibi 4 yaşında…*
SARAH: *Sarah, Caillou ve diğer arkadaşlarından daha büyük, tam 8 yaşında. Çinli olan Sarah, ilköğretim okulu 2. sınıfa gidiyor.*
ANDRE: *Andrè altı yaşında ve dizinin kızıl saçlı diğer bir karakteri. Biraz beceriksiz olduğu için başlangıçta Caillou, Andrè ile pek iyi anlaşamıyordu ama sonradan iyi arkadaş oldular. Andrè'nin en sevdiği spor futboldur ama futbol oynamadığı zamanlarda en çok bisiklete binmeyi sever.*
JULIE: *Caillou'nun bakıcısı olan Julie 15 yaşındadır. Sarışın olan Julie Caillou'yu kardeşi gibi sever ve onunla birlikte zaman geçirmekten çok hoşlanır.*

şamı ele alan dizi, halen Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Brezilya, Hindistan, İspanya, Portekiz ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu birçok ülkede yayımlanmaya devam ediyor.

Dizinin yaratıcıları, Caillou karakteri etrafında oluşturdukları dünyayı, 1908 yılında doğan Fransız psikanalist Dr. Françoise Dolto'nun "Çocukların hayatı gerçekten kaygısız mı" sorusundan hareketle oluşturmuş. Gerçekten de büyüklerimiz, bizler için "Ne kadar kaygısızlar" diye düşünüyor. Hatta pek çoğu, "Keşke yeniden çocuk olsam" bile diyor. Ama tıpkı Caillou ve arkadaşlarında olduğu gibi çocuklar da yetişkinler gibi, günlük yaşamda çeşitli zorluklar yaşıyor. Bir kere en önemlisi, her gün ve her an yeni bir deneyim yaşıyor ve sürekli yeni bir şeyler öğreniyoruz ancak bizlerin iletişim becerileri, büyüklerimiz kadar gelişmiş değil. Bu nedenle günlük hayatta büyükler için son derece sıradan olan olaylar bile bizler için karmaşık ve zor olabiliyor.

Türkiye'de üç yıl önce Yumurcak TV'de gösterilmeye başlanan ve izlenme rekorları kıran Caillou, tam da biz çocuklara göre bir çizgi dizi. Ancak Caillou, büyüklerin dünyasında da iyi tanınan bir karakter. Özellikle temalı ürünler pazarında çok bilinen bir karakter olan Caillou'nun, geçen yıldan bu yana sadece Türkiye'de 1 milyondan fazla DVD-VCD, karton yapboz, hikâye, boyama ve faaliyet kitabı gibi ürünleri üretilmiş.

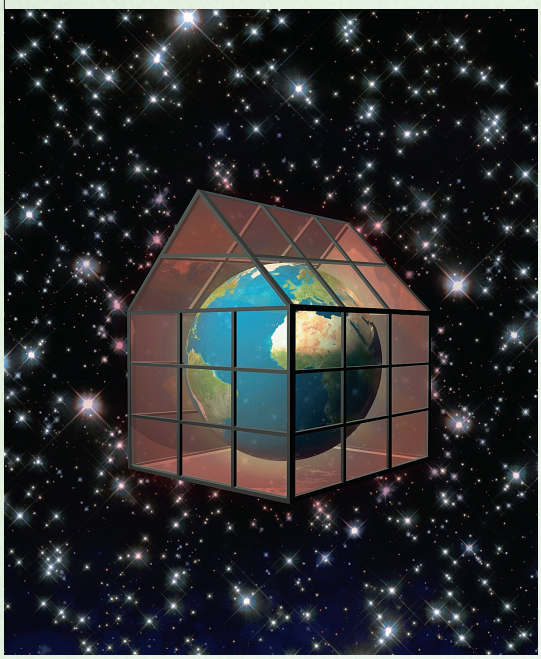
Yeniden kahramanımıza dönelim isterseniz. Caillou'nun bu kadar popüler olmasının nedeni gerçekte var olmayan fantezi dünyası gibi hayali öğelerden uzak olması. Çünkü Caillou, zamanının çoğunu ya arkadaşları ile ya da ailesi ile geçiriyor. Hatta dede ve ninesiyle, kedisi ve kardeşiyle birlikte yaşadığı maceraların sayısı hiç de az değil. Bu özelliği nedeniyle çocuk psikolojisi uzmanlarının da izlenmesini tavsiye ettiği Caillou, çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyen içeriği ile büyüklerin de sevdiği bir çizgi dizi.

caillou

(Soldan sağa) Gilbert, Rosie, Sarah, Caillou, Leo, Clementine

www.marslogistics.com
MARS LOGISTICS

Sera etkisi ne demektir?

Haberlerde sıkça duyuyoruz: Sera etkisi dünyamızı ısıtıyor… Peki, nedir bu "sera etkisi." Aslında "sera" kelimesini duymuş, hatta belki bir sera gezmiş bile olabilirsiniz. Seralarda yapılan, ortam sıcaklığını ve nemi istenilen oranda dengeleyerek her mevsimde ürün yetiştirmekten başka bir şey değildir. Kış meyve-sebzelerini yaz aylarında, yaz meyve-sebzelerini de kış aylarında tüketebilmemizi seralara borçluyuz. Aynı durumu küresel ölçekte düşünün, fosil yakıtları kullanarak atmosfere karbondioksit salıyoruz ve maalesef atmosferimizde artan karbondioksit oranı da atmosferin yoğunlaşmasına ve dünyadan yansıyarak uzaya seken ısının atmosfer içinde hapsolmasına neden oluyor. Yani dünyamızı, tıpkı seralarda olduğu gibi ısıtmış oluyoruz ki bu hiç iyi bir şey değil…

Neden tahtaya vuruyoruz?

Belki fark etmişsinizdir, bazen büyüklerimiz bir olaydan sakınmak için kulak memelerini çekip tahtaya üç kere vurur ya da birbirlerine "aman tahtaya vur" diye telkinde bulunurlar. Bunun nedenini hiç merak ettiniz mi? Aslında "tahtaya vurma âdeti", dünyada yaygın bir batıl inanç. Eskiden insanlar meşe ağacına özel bir değer verir ve sağlamlığı, yüksekliği gibi nedenlerle meşe ağacının özel güçleri olduğuna inanırdı. Hatta kimi uygarlıklar meşe ağaçlarının tanrıların yeryüzündeki tahtı olduklarını düşünür, bu nedenle de ağacın köküne vurarak başlarına gelebilecek tehlike ve şansızlıklara karşı Tanrılardan kendilerini korumalarını isterdi.

Kan grupları neden farklıdır?

Biliyorsunuz kanımızdaki alyuvarlar, sağlığımız için çok önemlidir çünkü alyuvarlar vücudumuzdaki mikroplarla savaşır ve bizi korur. Alyuvarların yüzeylerinde ise "antigen" isimli protein ve lipid yapıları yer alıyor. İşte bu antigenlerin varlığı veya yokluğu da kan gruplarını belirliyor. Bilim insanları aslında bilinen 300 kan grubu olduğunu ancak A, B, AB (genel alıcı) ve 0 (genel verici) olarak yaygın bir gruplama sitemi kullanıldığını söylüyor. Ayrıca hayvanlarda da farklı kan grupları olduğunu biliyoruz; örneğin domuzlarda 16, ineklerde 12, köpeklerde 7, kedilerde ise 2 farklı kan grubu bulunuyor…

A Rh (+)
A Rh (-)
AB Rh (+)
AB Rh (-)
B Rh (+)
B Rh (-)
0 Rh (+)
0 Rh (-)

Vücut sıcaklığımız neden 37 derece?

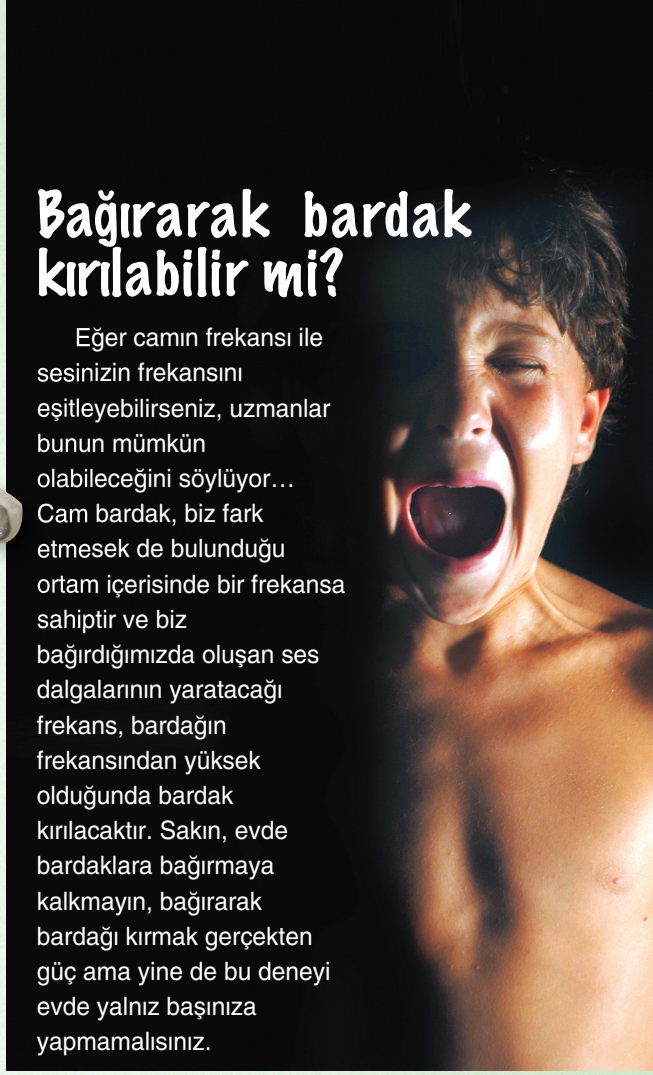
Hiç merak ettiniz mi, neden insanların ve daha birçok canlının vücut sıcaklığı 37 derecedir? Bilim insanları da bunun nedenini merak etmiş ve bunun nedenini anlamak için çeşitli araştırmalar yapmış. Sonuçta bulunan yanıt şu; vücudumuzdaki hemen her olaydan sorumlu olan enzimler, protein yapısındadır ve ancak belirli bir sıcaklıkta verimli çalışabilir. Ve evet, doğru tahmin ettiniz, bu sıcaklık 37 derece… Uzmanların görüşü, evrimsel süreçte enzimlerin bu sıcaklığa adapte olmuş olmaları. Çünkü yine bilim insanlarının araştırmaları gösteriyor ki çok düşük ve çok yüksek sıcaklıklarda yaşayabilen enzimler de var.

Kedilerin gözleri karanlıkta neden parlar?

Çünkü kediler ve diğer birçok memeli türünün gözlerindeki damar tabakasında Tapetum Lucidum isimli bir yapı bulunuyor. Bu yapıda bulunan "guanin" isimli kristaller ise gözün arka kısmına düşen ışığı yeniden retinaya yansıtıyor ve böylece geri yansıyan ışınlar, gözlerin karanlıkta parlamasına neden oluyor. Bilim insanları, hayvanların gözlerindeki bu yapının, mevcut ışıktan daha fazla yararlanarak gece görüş kabiliyetini de artırdığını düşünüyor.

Bağırarak bardak kırılabilir mi?

Eğer camın frekansı ile sesinizin frekansını eşitleyebilirseniz, uzmanlar bunun mümkün olabileceğini söylüyor… Cam bardak, biz fark etmesek de bulunduğu ortam içerisinde bir frekansa sahiptir ve biz bağırdığımızda oluşan ses dalgalarının yaratacağı frekans, bardağın frekansından yüksek olduğunda bardak kırılacaktır. Sakın, evde bardaklara bağırmaya kalkmayın, bağırarak bardağı kırmak gerçekten güç ama yine de bu deneyi evde yalnız başınıza yapmamalısınız.

Kuru temizleme nasıl yapılıyor?

Kuru temizleme denildiğinde, gerçekten de giysilerimizin kuru ortamlarda temizlendiğini mi düşünüyorsunuz? Tamamen yanılıyorsunuz çünkü kuru temizlemede de giysilerimiz ıslanıyor ama su ile değil, bir petrol türeviyle… İşin aslı şu; Joly Belin isimli bir Fransız, 1840'lı yıllarda talihsiz bir kaza sonucu giysisinin üzerine kerosen döktüğünde, bunun giysisinin üzerindeki lekeyi temizlediğini fark etmiş. İlk yıllar leke çözücü olarak gaz veya kerosen kullanılırken, günümüzde ise tüm dünyada 'perkloroetilen' olarak tanınan bir çözücü kullanılıyor. Kuru temizlemenin tercih edilme sebebi ise bazı kumaşların su ile yıkanmaya uygun olmaması ve kuru temizlemenin kumaşların çekme ve şekillerini kaybetmelerine yol açmaması.

Dünyanın en ünlü haritacısı

Piri Reis

Tüm zamanların en iyi denizcilik kitabı olarak gösterilen ve tam **232** harita içeren **Kitab-ı Bahriye**'nin yazarı, **1513** yılında **Yavuz Sultan Selim**'e sunulan dünyanın ilk kapsamlı haritasının sahibi ve çizeri, **1528**'de hazırladığı bir başka dünya haritasında kullandığı **7 renk** uygulaması ile daha o tarihte bugünkü haritaların kalitesine çok yaklaşan, **"Dünya Haritacısı"** lakaplı **Piri Reis**'i ne kadar tanıyoruz?

Türk denizciliğinin en ünlü isimlerinden birisi, kuşkusuz Piri Reis'tir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz'deki tek güç olduğu yıllarda ömrünü denizlere ve haritalara adamış bir denizci olan Piri Reis, aynı zamanda, yaşadığı dönemde kıymeti anlaşılamamış ünlü bir bilgindi.

14.yüzyılın sonlarına doğru, 1470 yılında Gelibolu'da doğduğu tahmin edilen Piri Reis'in tam adı Muhittin Piri Reis'tir. Gelibolu'da doğmuş denizciler için söylenen "teknede doğarlar" sözünü haklı çıkarırcasına, henüz çocuk yaşta, amcası ünlü denizci Kemal Reis ile birlikte seferlere katılan Piri Reis, edindiği deneyim ve ganimet olarak topladığı haritalardan yararlanarak oluşturduğu dünya haritalarıyla, kendi dönemine kıyasla günümüzde daha çok tanınıyor.

Öyle ki, henüz 1513'te tamamlayarak Yavuz Sultan Selim'e sunduğu 1. Dünya Haritası, Atlas Okyanusu, İber Yarımadası, Afrika'nın batısı ile içerdiği Karayip bölgesi çizimleriyle, Kristof Kolomb'un kayıp Amerika haritası çizimlerine de sahipti. Tarihçiler, bu harita ile ilgili olarak, Yavuz Sultan Selim'in, haritayı kendisine sunan Piri Reis'e, "Bir fatih için dünya ne kadar da küçük" dediğini ve ardından da haritayı eliyle ikiye bölerek "Biz, doğu tarafını elimizde tutacağız" şeklinde bir yorumda bulunduğunu aktarıyor…

İşte o haritanın, Yavuz Sultan Selim'in istemediği diğer yarısı, 1929 yılında bir tesadüf eseri Topkapı Sarayı'nda bulunacak ve dünyayı yerinden oynatacaktır. Bazı kaynaklar, günümüzde hala bulunamamış olan ve Yavuz Sultan Selim'in istediği doğu yarısının, Hint Okyanusu'nun ve Baharat yolunun kontrolünü ele geçirmek için düzenlenecek seferlerde kullanıldığını iddia ediyor.

Piri Reis'in 1520'de tamamladığı eseri Kitab-ı Bahriye ise döneminin en mükemmel ve kapsamlı Akdeniz kitabıdır. Piri Reis'in 1528 yılında tamamladığı ve 2. Dünya Haritası olarak bilinen çalışması, yo-

Piri Reis'in Dünya Haritası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi. No. H. 1824

ğun olarak Kuzey Amerika kıtasını ele alır ve yapılış tekniği ile 7 renk kullanımına sahip olan bu harita, teknik açıdan bugünkü haritalara o kadar yakın bir detay seviyesine sahiptir ki, "haritacılık başyapıtı" olarak nitelendirilmektedir.

Korsanlık yıllarının ardından…

Piri Reis'in yaşadığı yıllarda yalnızca Ege ve Akdeniz'de değil, hemen hemen tüm denizlerde "korsanlar" hüküm sürerdi. Kimi zaman da korsanlar güçlü devletlerle birlikte çalışır, onların donanmalarına katılırdı. Piri Reis de amcası Kemal Reis ile Akdeniz'de korsanlık ile geçen yılların ardından 1487-1493 yılları arasında İspanya'dan sürgün edilen Yahudiler ve Arapları Osmanlı topraklarına taşıdı. Ardından 1494 yılında Osmanlı donanmasına katılan Piri Reis ve amcası Kemal Reis, bu tarihten itibaren Osmanlı donanması içerisinde kaptan ve filo komutanı olarak görev aldı. Osmanlı amirali olarak Akdeniz ve Ege'de pek çok sefere katılan Piri Reis, en kıymetli savaş ganimetleri olan haritaları da bu dönemde toplamaya başladı. Yine bu dönemlerde Piri Reis'in gördüğü yerler ve yaşadığı olaylar, daha sonra Kitab-ı Bahriye isimli kitabına da konu olacaktı.

Osmanlı donanmasındaki yarım asırlık hizmetinin ardından, 1552 yılındaki kısmen başarısız bir sefer sonrasında, biraz da politik oyunların kurbanı olan Piri Reis, Mısır'da hapsedildi ve Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle, 1554 yılında idam edildi.

Acaba Piri Reis, Akdeniz'in dört bir köşesinden topladığı haritalar ve denizcilik bilgileriyle oluşturduğu dünya haritalarının yüzyıllar sonra bile dünyayı hayrete düşüreceğini hayal edebilir miydi?

1. Dünya Haritası adı ile anılan ve deve derisi üzerine çizilen, dokuz renkte boyanıp resimlenmiş harita 86 santimetre boyunda. Üst kısmının genişliği 61, alt kısmının ise 41 santimetre olan harita, sağ yanından boydan boya kopmuş. Harita tipik bir deniz haritası, enlem ve boylam çizgileri yerine rüzgârgülü ve yön çizgileriyle, efsanevi ve gerçekçi resimlerle süslenmiş. Haritanın, Prof. C. Hapgood tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, Kahire'yi merkez alan hava fotoğrafları ile inanılmaz benzerlik taşıdığı görülmüş. Antarktika dağlarının haritada yer alması ise ayrı bir bilinmez. Yüzyıllardır buzullarla kaplı bu dağlar, ancak 1951'de ses yansıtıcı bir sistemle keşfedilmişti. Kısacası, Kolomb'un Amerika'yı keşfinden sonra yapılan haritalar içinde en isabetlisi ve bugünkü modern haritalara uygunu Piri Reis'in haritasıdır. Projeksiyon sistemi şaşırtıcı derecede mükemmeldir.

Yağmur

varsa hayat da var

Yaşamın en önemli kaynağı elbette su… İki oksijen, bir hidrojen atomunun bir araya gelerek oluşturduğu bu en basit kimyasal yapı, denizler, göller ve nehirlerdeki varlığından daha çok yağmur, kar ve diğer yağış şekilleriyle hayat dağıtmaya devam ediyor.

Deniz, nehir ve göllerden kilometrelerce uzakta bulunan yerlerde bile hayatın yeşeriyor olması ne garip değil mi? Örneğin çöllerde de yaşam var ama oralarda su yok… Peki, öyleyse çöllerdeki yaşamın kaynağı nedir? Aslında cevap yine su… Çünkü çöllerin aldıkları yıllık yağış oranları çok az ama orada yaşayan bitki ve hayvan türleri, zaman içerisinde çok az su ile hayatta kalacak şekilde evrimleşmiş. Sonuç olarak su, az olsa da çok olsa da hayatın en önemli kaynaklarından biri…

Dünya üzerinde canlı yaşamının gelişmesindeki etkenler elbette su ile sınırlı değil ancak tek hücreli ilk canlı yaşamının suda başladığının düşünülüyor olması nedeniyle bile su, yaşamın kaynakları arasında özel bir öneme sahip. Tabii ki hayat, az önce de söylediğimiz gibi sadece suda ya da su kaynaklarının etrafında gelişmiyor. Çeşitli atmosfer hareketleri ile su, kaynağından yüzlerce hatta binlerce kilometre uzaklara bile ulaşarak o bölgelere de hayat götürüyor.

Suyun kilometrelerce uzağa ulaşmasına neden olan atmosferik hareketlerin en önemlisi ise yağmur… Yağmurun nasıl oluştuğunu hepimiz biliyoruz, hatta geçtiğimiz sayımızda "Denizler neden taşmıyor" sorusunun yanıtında da yağmur ve su döngüsü gizliydi.

Bu sayımızda, istedik ki yağmur nasıl oluşur, yapısı ve etkinliği nedir, bir kez daha ayrıntısı ile anlatalım.

Yağmur, bir çeşit yağıştır. Tıpkı, diğer atmosferik hareketlerle oluşan kar, dolu, çiy gibi… Yağmur, basit olarak bulutlardan – bulutlar da havadaki yoğunlaşmış su buharlarıdır - yeryüzüne düşen su damlalarından oluşur. Tüm yağmur damlaları yeryüzüne ulaşmaz, bazıları düşme esnasında kuru havadan geçerken buharlaşır. Örneğin sıcak ve kuru çöl bölgelerinde hatta sıcak yaz aylarında ılıman bölgelerde bile görünen, "virga" olarak adlandırılan bir atmosferik olayda, bulutlardan yeryüzüne doğru yağış çıplak gözle bile görülebilir ancak hiçbir yağmur damlası yeryüzüne ulaşmaz.

Bulutlar

• Kümülüs bulutları genelde karnabahara benzer. Beyaz renkli, birbirlerinden ayrı büyük parçalı küme biçimindeki bulutlardır. Gündüzleri oluşur, geceleri dağılırlar. Bu bulutlar güzel havanın habercisidir.

• Sirrüs bulutlarının saçak veya kâhküle benzeyen bir görüntüsü vardır. Bu bulutlar buz kristallerinden meydana gelmiştir.

• Sirrokümülüs bulutlarının çizgi çizgi bir görünüşü vardır. Kıyıya vuran dalgaları andırırlar. Güzel hava habercisidir.

• Sirrostratüs bulutları ise yağmur habercisidir ve güneşin etrafını bir çember gibi çevirmişçesine görünür.

• Stratüs bulutları gri renklidir ve gökyüzüne bir sis katmanı gibi yayılır. Yağış olarak sadece çise meydana getirir, yağmur yapmazlar.

• Nimbüs bulutları bütün bulutlardan daha karanlık bir görüntü oluşturur, devamlı yağmur getirir.

Bilim insanları yağmurun oluşumu ve yağışı ile ilgili açıklamaları Bergeron Süreci olarak adlandırıyor. Öncelikle yağışın oluşması için havanın bulutlu ve yeterince soğuk olması gerekiyor. Sıcak havalarda ise bulutlara dış etkilerde bulunarak, örneğin bulutlara gümüş iyodür isimli kimyasallarla müdahale edilerek yağış oluşturulabilir. Ama bulut yoksa yağmur da yağmaz…

Hava bulutlu, soğuk ve bulut içerisindeki su buharı oranı yeterli ise bulut içerisindeki su buharları basınç ve sıcaklığın da etkisiyle birleşerek su zerreciklerine dönüşür ve yerçekimi nedeniyle de yeryüzüne doğru düşmeye başlar. Bilim insanları, yağmur damlalarının yarıçaplarının 0,5 milimetreden 6,35 milimetreye kadar değişebildiğini ve 5 milimetre yarıçapındaki bir yağmur damlasının 1.800 metre yükseklikten yeryüzüne düşüşünün yaklaşık 3 dakika sürdüğünü ölçmüşler.

Peki, bulutların içerdikleri su buharı hiç tükenmez mi? Hayır, bir bulut en fazla yükünün yarısının yağış olarak bırakır. Ama sürekli olarak buharlaşma devam ettiği ve yeni bulutlar oluştuğundan yükü boşalmış bir bulutun yerine yenisi geçer ve yağışlar da devam eder. Buharlaşma ise yağmur mekaniği içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Yeryüzünden buharlaşan su, gaz haline geçer ve atmosferde yükselmeye başlar. Yükseldikçe soğuyan hava ve artan basınç nedeniyle gaz halindeki su buharı, havadaki toz parçacıklarına tutunarak yeniden su damlası haline dönüşür. Milyarlarca su damlasının bir araya gelmiş hali ise bulutları oluşturur.

Bilim insanları, yeryüzünden buharlaşan tek bir su molekülünün, ortalama 8 gün sonra yağmur, kar ya da bir başka atmosferik yağış ile yeniden yeryüzüne döndüğünü hesaplamış. Bugüne kadar dünyada tespit edilebilen en yoğun yağmur yağışı ise 26 Kasım 1970 tarihinde Guadaloupe'ta olmuş ve o gün sadece bir dakikada 3,81 santimetre yağmur yağdığı tespit edilmiş.

Kâğıttan dünyalar

Sadece kâğıtları **katlayarak** oynayabileceğimiz eğlenceli ve eğitici bir oyuna var mısınız? Kökeni **Japonya**'ya dayanan **Origami** ile hemen her şeyi şekillendirmek mümkün.

Origami, Japonya kökenli ve kâğıtları katlayarak objeler yapmak üzerine geliştirilmiş bir zekâ oyunu. Ama siz oyun dediğimize bakmayın, origamiyi bir sanat dalı haline getirmiş ve hayatlarını origamiye adamış yüz binlerce insan var.

Origami, başlangıçta da söylediğimiz gibi Japonya kökenli bir "sanat" ve Japonca "ori" yani katlama ile "kami" kâğıt kelimelerinden oluşuyor. Origamide amaç, kâğıdı yapıştırıcı ve makas kullanmadan sadece katlayarak çeşitli figürler oluşturmaktır. Genellikle origami kâğıtları kare şeklindedir ve yine genellikle origami'nin ilgi alanı kuşlardır. Ancak hemen her hayvanın, çiçeğin ve geleneksel motifin origami ile şekillendirildiğini görebilirsiniz.

Tabii origamiye ilk kez başlayacaksanız, origamiye has bazı işaretleri öğrenmenizde fayda var. Aslında bu işaretleri öğrenmek çok kolay, örneğin kâğıdı dışa katlamanız isteniyorsa, bu işaret katlama yönüne doğru eğimli bir ok ile gösterilecektir. Sözünü ettiğimiz bu işaretler evrensel olduğu için tüm dünyada aynı anlamdadır ve örneğin Koreli bir origami sanatçısının çizdiği bir diyagramı, Türkiye'deki bir origami meraklısı da kolayca yapabilir.

Çocuk gelişimi uzmanları, origaminin özellikle üç yaşından itibaren çocukların zihinsel gelişimlerini hızlandırmada çok etkili olduğunu söylüyor. Origami, kâğıt katlama üzerine geliştirilmiş bir sanat olduğu için geometri bilgisini öğrenme-

Origaminin çocuk gelişimine etkileri

- *Davranışsal etkiler,*
- *Sosyal ve duygusal etkiler,*
- *Psiko-motor gelişime etkisi,*
- *Dil gelişimine etkisi,*
- *Matematik eğitimine yardımcı olması.*

mizde en etkili araçlardan birisidir. Çünkü kâğıtları katlarken, doğal olarak birçok geometrik şekil oluşturuyoruz. Örneğin kare, dikdörtgen, dik üçgen, yamuk vb. Ayrıca uzmanlar, origaminin üç boyutlu düşünce yeteneğini de artırdığını düşünüyor.

Son yıllarda origamiyi endüstriyel hayata uyarlayan örneklere de rastlamaya başladık. Örneğin katlanan koltuklar hatta katlanan yelkenli gibi… Matteo Signorini'nin tasarladığı katlanabilir özellikte ve tamamen plastikten yapılmış Origami Yelkenlisi, üç metre uzunluğunda, tek kişilik ve oldukça hafif. Yelken keyfi bitip de eve gitme vakti geldiğinde, az önce denizde keyfini sürdüğünüz yelkenliyi katlayıp bir windsurf tahtası boyutlarına kadar küçültebiliyor ve böylece istediğiniz her yere götürebiliyorsunuz. Benzer bir şekilde Kimberly Hu tarafından tasarlanan bir Nokia modeli de katlanabilirlik özelliği ile göz kamaştırıyor.

Nerede nasıl

Sabah uyandığınızda anne ve babanıza, kardeşlerinize ne diyorsunuz? Otobüslerde yaşlı büyüklerimize yer veriyor musunuz? Hapşırırken ağzınızı kapatıyor musunuz? Günlük hayat içerisinde uyulması gereken o kadar çok toplumsal kural var ki, hepsini nasıl öğrenip aklımızda tutacağımızdan siz de korkuyor musunuz?

Aslında bu kurallar çok basit ve bir kez öğrenildiğinde bir daha unutulmuyor. Üstelik bu görgü kuralları, toplum içinde var olan ve uyulması gereken saygı ve incelik kurallarından oluştuğu için öğrenilmesi de son derece kolay. Görgü kuralları olarak da anılan bu kurallar bütününün, toplum içinde bireyler arasındaki ilişkileri düzenleyen töre, âdet, gelenek-görenek ve din kurallarında olduğu yazılı bir kitabı da yok! Görgü kuralları nesilden nesile aktarılır ve günün şartlarına göre değişebilecekler olduğu gibi hiç değişmeyen görgü kuralları da vardır. Örneğin ağzımızda yemek varken konuşmamamız gerektiğini söyleyen görgü kuralı, şartlar ne olursa olsun, muhtemelen hiç değişmeyecektir. Ya da günaydın, hoşçakal gibi selamlamaların da değişeceğini düşünmüyoruz…

Görgü kuralları, aslında kişinin belli bir olayda nasıl davranması gerektiğini gösterir. Görgü ve buna bağlı olarak ortaya çıkan görgü kuralları her toplumda geçerli, evrensel bir nitelik taşıyabileceği

Biz çocukların **öğrenecek** ne çok şeyi var. Her an yeni bir **bilgi** öğreniyor, yeni bir **davranış** şekli ile karşılaşıyor, neyin **doğru** neyin **yanlış** olduğuna her an karar vermek zorunda kalıyoruz. Anne ve babalarımız, hatta aile büyüklerimiz ve elbette öğretmenlerimiz, hiç bitmeyecek bu **öğrenme** sürecinde bizim en büyük destekçilerimiz. Okullarımızda az da olsa öğrendiğimiz ama **günlük hayatta** sık sık karşımıza çıkacak olan toplumsal **davranış kuralları** ya da **görgü kurallarına** uyum sağlamakta geç kalmamalıyız.

davranmalı?

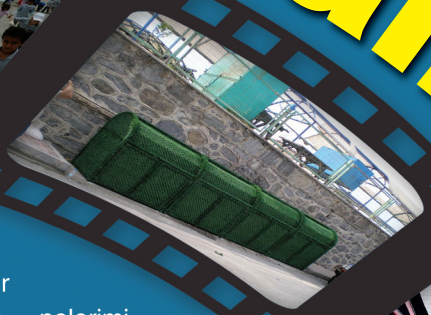
Genel kurallar

Öğreneceğimiz görgü kuralı ve toplumsal kuralların hepsini burada saymaya kalksak, herhalde dergiye sığdıramazdık. Birçoğunu biliyor ya da bildiğiniz halde uygulamıyor olabilirsiniz. Daha önce de söylediğimiz gibi görgü kuralları hukuki yaptırımları olmayan, kültürden kültüre değişen kurallar bütünüdür. Bu kuralların bazıları, yaşadığınız sosyal çevrede önemsiz ya da uygulanmıyor olabilir.

- *Sabahları, karşılaştığımız herkesi "günaydın" sözü ile selamlamak,*
- *Temiz ve özenli giyinmek,*
- *Başkalarını rahatsız edici davranışlardan sakınmak,*
- *Gerektiğinde özür dilemesini bilmek,*
- *İkram edilen ya da bize verilen bir şey sonrasında "teşekkür etmek",*
- *Bir şey ya da söz isterken "izin istemek",*
- *Verilen sözü tutmak,*
- *Uygun olmayan el ve sözlü şakalardan kaçınmak,*
- *Yemekten önce ve sonra ellerimizi yıkamak,*
- *Evin hanımı yemeğe başlamadan, yemeklerin tadına bile bakmamak…*

gibi toplumdan topluma farklılık da gösterebilir. Bu nedenle görgü kurallarına uymamanın hukuki yaptırımı yoktur. Ancak görgü kurallarına uymayan kişiler toplum içinde ayıplanır veya alay edilerek saygınlığı azaltılır. Görgü kurallarının temel eğitimi ise ailelerimizde yani evlerimizde başlar. Dolayısıyla bu kurallara uyum sağlamdaki başarımız, aile bireylerinin görgü kurallarına uyumuyla bire bir orantılıdır. Örneğin eğer evimizde kimse kimseye "teşekkür etmiyor", yemeklerden sonra annelerimize ya da yemeği hazırlayanlara hitaben "eline salık" demiyorsa, bizim de bu hitap şekillerini öğrenmemiz zor olacaktır.

İki resim arasındaki 7 farkı bulun!

